

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 26.

27. (14.) јуна 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Излази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Излази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

ЖЕТВА.

Када о Петрову дну под оштрим косама у редове полеже пшеница и у мирноме добу нас обузима чудноват осећај. То је осећај благодарности да је посејано семе рода донело и молитва, да, свршивши савесно посао, у миру и у здрављу потрошимо свој свакидашњи хлебцац.

Данас ти осећаји у многој јачој мери живе у души нашој: та оне руке, које су лане косиле редове усева, данас на бојишту сеју смрт међу непријатељима а ко је код куће остао, тај уз тутњаву топова доважа са њиве свој свакидашњи хлеб. Са небројно тешкоћа је овогодишња жетва скопчана. Но све да су још и сто пута веће тешкоће, морамо их савладати; јер ми са овом жетвом спремамо победу нашу. Ако ништа на њивама не пропадне, ако целу жетву склонимо и са њоме до друге жетве довољно снабдевамо храбре борце наше — онда је наша и победа. Свака рука, која данас косом коси, српом жање, снопове везује, кретине увози и врше, та чини дужност према домовини а благослов целог народа прати напоре вредних раденика.

Изађимо дакле сви на њиве, радимо онде свом снагом својом најсавесније, те се надајмо чврсто: да ће победа паше храбре војске, заједно са радом нашим код куће, а са Божјом помоћи, донети нашој милој домовини мир и сваког добра у лепшој и сретнијој будућности.

Рат и жетва.

Још само да mine једна недеља дана, па ће почети по свој земљи нашој жетва. Са каквом ратном вољом и одушевљењем бију бојак наши јуначки војници на ратишту, са таквом истом оданошћу и радошћу похитаће сви домаћи на родне њиве своје, да жању летину. Још једну недељу дана па ће јекнути косе и полегнуће пољем оно што нам је Бог дао. Пре по године дана трубио је пакосни непријатељ: да ће му поћи за руком да нас умори глађу. Данас нам је одлакнуло те се можемо веселим срцем смејати тој лудој претњи. Божји промисао наградио је не само јуначки напор наше миле војске славним победама, него и вредноћу нашу са лепим берићетом.

Не треба да се бојимо ни од тога да неће бити довољно посленика за израду жетве наше. Влада се за времена и довољно постарала да се газдама помогне и у овоме погледу. Познато је, да се још пролетос причувна војничка момчад оних пукова, који још нису били у ватри, ослободи за 14 дана од војничке службе, да би могла испомоћи на дому при сејању, при раду у винограду и при сађењу дувана. Влада је учинила распоред да се газде испомогну и са заробљеницима. Заробљеници ће се уступати газдама за жетву у групама не само по 200-них, него и по 30-орица па и у већем броју ако се господар састара за чуваре им. О овим чуварима, стражарима, састараће се војничка заповедништва те се молбенице

подносе непосредно заповедништву војнога збора преко војног заповедника. Ако заробљеника иште опћина, то се молбенице подносе и од сада министру пољопривреде.

Учињен је и тај распоред, да се жеталачки радови дуж линије опскрбе војске обаве са војеном снагом и припрегом. Сада је пак министар домобранства притекао газдама у помоћ са две наредбе и то прво: да је војнике код докнадно-причувних тела отпустио на 14 дана ради косидбе и вршидбе; а друго: да је војнике који су пољопривредне машинисте и лојачи ставио на послугу до 15. септембра опћинама, газдама и власницима вршаћих машина да им обаве вршидбу.

Што се тиче допушта војника заједничке и домобранске војске за радове косилачке, жетелачке, возилачке и вршаће — о томе ваља наши читаоци да знају ово што следи.

На допуст се пуштају у првоме реду самосталне газде, односно њихова својта, али само ради сопственога поседа или поседа њихових родитеља. Још се даје допушта и пољским раденицима. Газде и пољски раденици који се налазе по болницама ради свога опорављања, само тако могу добити допушта ако су се толико оноравили, да могу радити пољски рад или да га могу на своме добру надгледати — али и то под условом: да их пољски рад не онемогући за даљу војничку службу — јер дотични војени закон дозвољава ово пуштање момчадије на дапуст само са обзиром на војене интересе.

Са севернога ратишта: Пролаз уланаца кроз једно пољско село.

НА
РО
Д
НА
Б
И
Г
А
Н
О
Т
Е
К
А

Војници ваља да траже себи допушта лично на своме рапорту, саслушању. Допуст даје заповедништво докнадног, причувнога тела (завода итд). Момчад се шиље на допуст обично у она села, у којима је прошлога лета била на раду. Ну ако би у којем другом селу било потребно раденика, то ће солгабиров из села у којем има и сувишних раденика послати их у оно село које их буде требало. Дан када ће почети допуст у појединим жупанијама, одредиће војничко (зборно) заповедништво споразумно са поджупаном. Разуме се по себи, да ће и ово одређивање зависити од местних, поднебских и економских прилика. За косидбу пуштаће се домобранска момчад у смпелу односне наредбе одмах, неодложно. Чим та отпуштена војена момчад стигне у село, варош, дужна је да се одмах јави код жандармерије, даље још у опћини код поглаварства, односно код варошке капетаније. Власти ће саставити писмено о томе: да ли је допустна момчад обавила онај рад на који је добила допушта, те ће тај извештај поднети заповедништву докнаднога тела. И жандармерија ће строго пазити на то: да ли допустна момчад обавља дозначени јој посао. У колико би се нашло и таквих бесавесних војника, који би папустили одбрану отаџбине а на дому не би хтели радити жетелачке послове — то ће војена заповедништва оваке несавесне војнике одмах опозвати и строго казнити. Надамо, да се ово не ће догађати — јер то знаде сваки

наш војник колико је важно да се летина збрине — те се не ће нико огрешити о своју двоструку дужност.

Осим ових појединих војника које ће пуштати на допуст, даваће се газдама за обављање косидбе и вршидбе скупине од 20 раденика под управом једнога поузданог и оштрог војничкога подчасника, каплара или наредника. Молбе за одашиљање ових раденичких скупина видимираће опћинско (варошко) поглаварство а газде ваља да их поднесу оном најближем војеном заповеднику где је докнадно војено тело. Ове раденичке скупине изашиљу се тога ради, да се олакша обрађивање земаља оним газдама који су на бојноме пољу. Газда или опћина, којима се даду оваке раденичке скупине, дужне су да се састарају за храну и стан им. Храна се добавља за новац који даје газда за храну — путне трошкове пак подмирује војени ерар. Осим тога даје газда сваком поједином војнику у тој раденичкој скупини надницу примерену местним приликама.

Морамо овде и то приметити, да не може баш сваки земљорадни газда и раденик добити допушта за радове косилачке, жетелачке и вршаће, него га може добити само онај, који се може за извесно време, обзиром на војене потребе, послати на допуст.

Све што важи за војнике, о којима је била реч, важи и за земљорадничке машинисте и ложаче, који су запослени у нашој земљи. Њима се по министровој наредби додељује допуст до 15. септембра 1915. год. И они се

Са севернога ратишта: Намештање таборског тона.

имају чим приспу у место где су лане радили, јавити жандарима и поглаварству а кад сврше свој рад јављају се код свога докнаднога тела.

Из тога ће се свако моћи уверити: да је наша државна Влада учинила све што је потребно да се осигура сав рад око наше жетве те се не бојмо да нам наша храна не ће доћи до руку. Кад смо могли пролетос у ово кобно време ваљано да обавимо сав пољски рад — обавићемо, вала, и летоске све своје жетелачке радове. Ако их обавимо као што је у реду, ако своје плодове и родове претворимо у храну — нема те силе на свету, која би могла Угарску да умори са глађу!

ЖЕТВА.

Нова жетва. Осим ратним догађајима посвећује се у нашој монархији сада највећа пажња развитуку усева, дотично новој жетви и начину њене експлоатације, јер је то и за довршење рата и за опскрбу народа најважније питање. У последњој мериторној седници угарске заступничке куће изјавио је министар-председник гроф Тиса, да ће по свој прилици бити нужно, да се и с новом жетвом поступа у интересу консумената, како се морало поступати након тешких искуства с лањском

жетвом, т. ј. да ће се одредити максималне цене за жито и реквизиције. Разлика је само у том, што је лањска жетва у Угарској била једна од најлошијих за последњи десетак година, док се сада разложито очекује добра средња жетва.

*

Наредба о новој жетви.

Министар-председник издао је наредбу, којом се жетва пшенице, ражи, наполице, јечма и зоби од године 1915. ставља под забрану, а уједно је обнародио проспект о оснивању прометног деоничарског друштва за пољоделске производе у време рата.

Главна је садржина ове важне наредбе, да се горе споменуле житарице у господарственој год. 1915/16. могу продавати само под уветима, које ће влада одредити, како би се зајамчила апровизација грађанства, а у ту сврху ставља се читава жетва тих житарица већ сада под забрану, те ће продуценти њихови моћи са својом жетвом располагати само у оквиру владиних одредаба, а моћи ће слободно употребити једино онај део под забрану стављене жетве, који им служи за господарствену и за кућну потребу.

За потоњу сврху има се рачунати 18 килограма по особи у кућанству а у господарствену потребу рачуна се осим сетве и крме такођер депутат у природи за слуге и за пољоделске раднике. Остатек жетве може се продавати само по одредби владе оним особама или корпорацијама, које влада означи и не сме се иначе

извозити изван подручја дотичног муниципија. Забрана не искључује ексекутивну реквизицију житарица.

Ко није продуцент, овлаштен је до 15. септембра о. г., да за своју кућну или господарствену потребу купи пшенице, ражи итд. од продуцента, а то из оним залиха, које се налазе на подручју муниципија, у којем дотичник станује. За установљење ове кућанске и господарствене потребе рачуна се време до 15. августа 1916. За кућну потребу обичних консумената има се рачунати 10 килограма по особи на месец.

Министар трговине може овластити градске муниципије, општине, заводе итд., да до 15. септембра или евентуално до каснијег термина себи осигурају или одмах купе онолико пшенице, ражи итд., колико је требају за апровизицију подручног житљества (задругаре, питомце итд.) до 15. авг. 1916. год. За добаву оних житних количина, које су потребите у јавном интересу или за извоз, бринуће се министар трговине, а добаве ће уопће провађати у првоме реду друштво, основано по посебним одредбама владе, које не ће смети радити на добитак.

За продају житарица одредиће се максималне цене. Никакав посао, који није обављен у смислу наредбе, нема правне вредности, а прекршаји ће бити кажњени глобом до 600 К и затвором до 2 месеца: Наредба стаје на снагу одмах у читавом подручју земаља угарске круне.

Превоз кромпира. Влада је на основу законскога овлашћења дозволила да се укине наредба по којој је и за превоз кромпира била прописана дозвола власти. Од сада ће се кромпир моћи свуда превозити без исказнице власти.

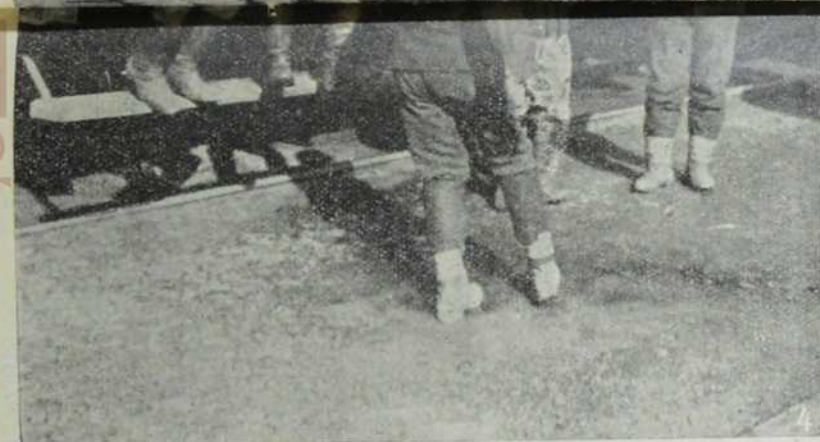
РАЗНО.

Из листа «Gospodar»-а, који излази у Осеку, преносимо ове важније белешке :

Порезне погодности услед рата.

Пред државни сабор изнета је законска основа о отпису пореза услед ратних штета. Ово је битна садржина: Грунтовни порез отписати ће се сасвим или деломице, ако је услед ратних операција жетва на становитом поседу за једну трећину или више оштећена; ако је услед ратног стања а без пропуста фактичног поседника или најамника становити посед остао у толико необрађен, да је природ за једну трећину или више оштећен; ако се при поспремању жетве услед ратног стања а без кривице поседникове или најамникове жетва умањи за трећину или више. Отпис најамне кућарине отпушта се у случају, ако власник куће отпусти најамнику најамнину сасвим или деломице; надаље у случајевима, ако су становите зграде бесплатно одступљене или узете у сврхе рата или ратне припомоћи. Отпис тециварине могу они порезници искати, којима је пословање услед рата сасвим престало, надаље

1. Шта почини једна граната! — 2. Напуштено село у Галицији на карпатском ратишту. — 3. Марва за војску — 4. Војник игра од радости са победе. — 5. Наши војници у једном селу у Галицији. — 6. Руски заробљеници добијају ручак. — 7. Народни усташки домобранци у Карпатима.

Са севернога ратишта.

власници послова, који су повучени у ратну службу или којима се приход за половицу умањно.

Највиша цена за вуну.

Наредбом кр. угар, министарства бр. 1581/1915. М. Е. која вреди за све земље круне св. Стефана сме се за један килограм чисте вуне тражити ова цена: најфинија мерино вуна К 20.—; вуна за чоју ААА/АА К 17.—; вуна за чоју А/В К 15.—; вуна за чоју С К 11.—; вуна цигаја D К 9.50; вуна реуља или рацка E К 7.50.

Под чистом вуном разуме се таква вуна, која је творнички опрана. Према томе установљује се за обично опрану вуну (купањем или рукама опрану) цена према томе, колико творнички опране чисте вуне у њој имаде. Ако нпр. у 100 кгр. неопране вуне има 30 кгр. чисте вуне од каквоће А/В, то се за 100 вгр. такове неопране вуне може захтевати највише 30×15, т. ј. 450 круна.

Како сазнајемо издана је наредба да се залихе вуне морају пријавити.

Војска и осигурање господарског рада.

Министар за пољоделство обавестио је угарско земаљско културно веће о мерама, које су предузете од војске, да се осигура господарски рад и производња. Према томе је врховни војсковођа издао наређење, на све главне комаде, у коме се упућује, да у интересу унапређења господарског рада што боље помажу грађанске области.

Нарочито је забрањено, да се не сме семе као и животне намирнице одређене за прехрану сиромашних крајева употребити нити за војску нити за војничке особе. Још је издата наредба, да у случају, где се ратне операције не воде, може употребити момчад као и возила за господареке радње, али само под војним надзором. Осим тога ће се претворити способни војни предели за сетву, а потребно семе већ је командама послано.

Напокон продаће се јавном дражбом у присутности управних чиновника, господарима ближе околице коњи неспособни додуше за војне сврхе, али добри за рад.

Трговци коња и агенти су искључени код ових дражба.

Не дајмо војницима опојна пића. Министар унутрашњих послова забранио је поново да се војницима при провозу жељезницом дају на станици опојке, алкохолна пића, и упутио је све власти да строго пазе да се ова забрана не крши.

Мађарска Газдинска Задруга образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земаља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Са ратишта у Руској-Пољској: Изглед са наших положаја на Ниду.

КРОНИКА.

Огледало светскога рата.

Неки бугарски високи војнички часник вратио се ових дана из Петрограда, па је у једном бугарском листу што излази у Софији, описао своја носматрања.

Руско друштво, вели тај Бугарин, врло је нерасположено, јер држи да је немогућно да ће Русија у овоме рату успети. Революционари се у унутрашњости Русије напрежу да бунењем народа приморају рускога цара да закључи мир. Дижу у зрак барутане — а оскудица је у народу тако велика, да се не да касти колика је. Родитеље, старије људе, гоне на бојишта са кнутом. Интелигенција не може да умири народ, да угуши буне, те за то и она жури да се рат заврши — па ма се Русија и понизила!

Из извештаја тога Бугарина види се јасно како стоје ствари у Русији. Чим довршимо ратовање са Русијом, лако ћемо са својим осталим непријатељима. Италија види како је лудо загазила у рат. Највеће талијанске новине јадају се како су за месец дана ратовања Талијанци добили само — батина. Талијанци су се љуто преварили, мислећи да у нас ратују све сами старци и дерлад а да ми већ умиремо од глади. Талијански листови су дражили Румунију, да и она уђе у рат, а сад кад виде да су Румуни и даље остали неутрални — грде их на сва уста. Ко губи има права да се љути, тако је и у кар-

тама а нек'моли у рату. Љуте се и Руси што их бијемо, исто тако љуте се и Французи и Енглези — али наше им сузе већ више не помогаше!

Док ови редови угледају света, одјекнуће по нашој монархији и по Немачкој радосни глас: да је главна варош Галиције — Лемберг — опет наша, јер су је наше удружене војске узеле на јуриш. До који дан нема више Руса у Галицији!

Рани, средњи и позни кукуруз.

Рани кукуруз треба онде сејати где је земља плитка или ако га нисмо ма из кога узрока могли посејати пре конца месеца маја или почетком јуна. У плитку земљу за то се не може сејати рани кукуруз, јер тај не би могао истерати ни кићанку.

Средњи и позни кукуруз можемо онда производити ако су слојеви црнице земље наше дубоки те узможемо кукуруз рано посејати.

Међу раним кукурузом нарочито је добар сикуљски и чинквантин. Сикуљскоме је зрно мекано а чинквантину је зрно тврдо. Чинквантин добро подноси сушу, кукурузовина му је храћива, али су му клипови врло ситни, те му је берба скупа и спора. Од средњих кукуруза најбољи је алчутски, кога газде већ врло добро познају. Од позних кукуруза најбољи је наш обични, али га ваља сејати у добро урађеној, љубреној земљи а семе му ваља изабирати из најлепших клипова и то оно из среде које је једро и здраво.

Одликовање председника државнога Сабора. Немачки цар одликовао је председника нашега државног Сабора, преузвишенога г. Павле Бетија, који се као домобрански хусарски капетан бори за отаџбину на галичкоме ратишту, орденом гвозденога крета другога степена.

Поручик од 70 година. Арпад Берфи, поседник из Арада, старац од 70 година, ратовао је год. 1866. против Талијанаца на је сада, под седу главу, умолио врховно војно заповедништво да га пошаље на бојно поље онет против Талијанаца. Жеља му је одмах испуњена.

У корист инвалида. Деоничко Друштво што држи под аренду надвојводеко добро Кишјене, ставило је на расположење 1000 јутара земље ратним инвалидима — земљорадничким сиромашним раденицима — разделив земљу ту у 100 парцела по 10 јутара; саградиће им на том земљишту и кућу и даће им још и по две краве.

Дописивање са заробљеницима. Повоно опомињемо своје читаоце: да својим заробљеницима, који су заточени по туђим државама, пишу само отворене карте, јер затворена писма не ће да достави заробљеницима ни руска, ни српска, ни енглеска, ни француска пошта.

Невреме у Артштетену. Над Артштетеном и околицом владало је прошлих дана преко два сата силно невреме и починило велике штете на зградама и насадима. У парку дворца Артштетен, у ком се налази гробница покојног престолонаследника Франца Фердинанда и супруге му војвоткиње Софије Хохенберг, особито је беснило невреме уз пролом облака. Насади, последње дело покојног престолонаследника, готово су сви уништени, земља отплављена и свуда се види пусти крш. Околина гробнице је опустошена али сама гробница остала је неоштећена.

Брзојављање заробљеницима је дозвољено. Јавили смо, да је министарство трговине издало одредбу, којом се сваки приватни брзојавни промет до даље одредбе обуставља. Овех пак дана издало је министарство трговине наредбу, којом се дозвољава брзојављање ратним заробљеницима у све земље, као и достављање њихових брзојавака адресатима. Сваки други брзојавни промет међу приватнима остаје и даље затворен.

Новчане пошиљке за момчад морнарице. Новински уред министарства рата објављује: У последње време нагомилале се пошиљке новца од родбине момчади ратне морнарице. С компетентног места поновно се упозорuje, да је момчад врло добро обекрбљена, те да врло ретко има прилике, да потроши примљени новац. С тога се родбина морнара позива, да не шаље уопће новца морнарима.

Чувајте се варалица! По нашим селима путују разни агенти, који, под изговором да су изаслани од велике господе да купе добровољне прилоге на добротворне понајвише ратне циљеве, варају доброћудни свет — а за своје дубоке џепове.

Јавио се после девет месеци. На утеху свима онима, који од својих милих и драгих на бојиштима нису никад добили вести, јављамо да је гђа Кертесовица, учитељица државне основне школе, добила након девет месеци писмо од свога сина, у којем јој се јавља: да је жив, да је у Русији заробљеник и да је здрав. Многа мати која данас очајава што јој се син не јавља, нека се узда у Бога и Божју милост и нека се нада: да јој је мило чедо још живо и здраво и да ће га мајка загрлити; јер чим рат прође јавиће се њих на стотине за које се данас мисли да су изгубљени, да су погинули.

Забрана продавања женске телади, јуница младих од 3 године итд. Наредбом кр. зем. владе од 18. марта 1915. бр. I—634/2. забрањено је продавање женске телади, јуница млађих од 3 године, за расплод способних крвава и супрасних крмача у сврху клања као и отпремање споменутих животиња преко границе подручја краљевине Хрватске и Славоније.

Перемисл — Пшемисл.

«Иза обсаде, која је потрајала четири и по месеца, часно је дана 23. марта пала тврђава Пшемисл, иза како је испрела сву своју снагу». (Службени извештај од 23. марта 1915.)

«Од данас у 3 сата 20 минута пре подне налази са Пшемисл опет у нашем поседу». (Службени извештај од 3. јуна 1915.)

Тешко је наћи речи, које би достојно описале оне осећаје, што их сваки поједини од нас осећа, кад прочита ова два одломка. У кратким, сухопарним речима они описују једну епопеју, вредну, да буде предметом певања једног Богом надахнутог песника.

Недавно је један велики бечки лист писао, да је Пшемисл за нас више него ли војнички појам. То је истина. У Пшемислу ми смо видели усредоточену част монархије, наш политички и војнички престиж, у њему смо гледали врхунац свих наших нада. Схваћајући тако знаменовање Пшемисла, лако ће се схватити и они осећаји, који су нас прожимали на ове горње две службене вести. Тугу и жалост, неизмерни бол родила је у нашим душама прва. Поред свега тога, што је Пшемисл пао од глади, а не под победоносним мачем непријатеља, поред свега тога, што у марту доиста пад Пшемисла није ни у којем правцу утецао на општи ратни положај, ипак се нисмо могли отрести осећаја, да је падом Пшемисла знатно настрадао наш војнички престиж и да је ангажирана част наше монархије. И наши су непријатељи добро знали, да падом Пшемисла, и ако тај пад није био успехом антантног оружја, већ једне неодољне силе, задан тежак ударац не нашим војничким основама, већ нашем чувствувању, па стога у Петрограду, Паризу и Лондону нису нас ни штедили, већ су сасули на нас прегршт руга и поруга, који су

крунисали тим, што су наш Пшемисл прекртили на «Перемисл».

Данас је та љага избрисана, сјајно се опет светли наш победоносни мач, и успостављена је част нашег оружја и нашег престижа. Од 3-ћег јуна Пшемисл је након десетнедељног руског господарства силом савезничког оружја освојен и опет у нашем поседу.

С грађанства целе монархије дигнута је она тешка мора, која нас је тиштила, а елементарном су снагом избили занос, радост и задовољство што је јуначком храброшћу савезничке војске опет уклоњен онај облак, који је застро наше погледе у плаветно и сјајно небо, у небо наших дубоких нада у коначну победу.

Са свих страна монархије — а јамачно је тако било у савезничкој Немачкој — стижу вести у неописивој радости и неизказивом одушевљењу, којима је примљена вест о освојењу Пшемисла.

Веран друг.

Ванредан пример жилаве устрајности, срчаности и другарске верности пружа хисторија једног обичног војника, који са пригодом патролирања истакао тако, да је добио највеће одликовање, што га прости војник може добити: златну колајну за храброст.

Ердељска пуковнија број 31. налазила се у боју са Русима, лежећи закопана према непријатељским позицијама. Једвога дана требало је извидити, да ли је непријатељ још у својим рововима и колика му је јакост. Било је то опасно и тешко подузеће, јер је извидница морала поћи у непосредну близину тих ровова, да своју сврху постигне. Уз будност руских војника, који пудају на сваку главу што се покаже, била је ова извидница напосто осуђена на смрт. Зато је заповедник сатније најпре приказао својим људима опасност подузећа, те онда запитао, ко се жели добровољно јавити.

Мирно. управо радосно јавили су се — сви!

Под заповедништвом десетника Шустера сложила се извидница од особито окретних

У малој чети налазио се и инфантеријет Васа Бан, прост али смеон момак, који се свагде јављао први, кад је требало ставити главу на коцку.

И пођоше на тежак пут...

На 300 корака дође извидница без икаквих неприлика до непријатеља. Ту застадоше, пешак Бан одшуња се све до руских препрека од жица.

Али сада буде четица спажена и са свих страна посута ватром. Бан, који се нашао најближи непријатељима, био је танетима највише извржен. Најпре му једно тана препаара ремен око појаса. Бан га сасвим хладнокрвно одкопча и бади, а драгоцене фишкеке спреми у хлебну торбу. Кошуља и гаће буду му такођер сасвим прорешетане. Честити пешак учини, што је могао најпаметније учинити: укопа се с помоћу своје кошпате, колико се могло у премрзлој земљи. У том положају издржи потпуних шест сати, док се није спустио сумрак. Онда одлучи узмакнути. Том приликом су га четири Руса, која су на њега вребала, обасула хитцима и погонила га.

На опасном свом узмаку домада набаса на тело једнога свога друга, који је такођер пошао с извидницом, у којој је смрт страшно косила. Оружје мртвачево није Бан нипошто хтео поклонити Русима, па зато узе с њега пушку, ремен с бајонетом и настави узмицати, док није наишао на другог извидника инфантеријету Лазаска, који је лежао тешко рањен. Трбало га је свакако спасити од сигурног зароблења, јер су се она четири руска прогонитеља налазила тик за петама. Не размишљајући много, бади Бан тешко бреме — својега друга на раме и стане се спуштати низбрдице према рововима своје цуковније.

Сасвим изцрпен сретно доспе до ровова, одлажући онде рањенога Лазаска и оружје палог друга. И пешак Лазаск био је тако душевно јак, да уза сву тешку рану није оставио пушку, него ју је донео са собом.

Али су још четири јунака од исте извиднице лежала мртва неких 300 корака пред руским рововима. То Бану није дало мира, јер ни своје мртваце није хтео препустити Русима, него их је хтео донети.

Кад је мало прихватио душу и одморно се, пође заповеднику свога вода, заставнику Кромеру, замоливши га за неколико момака, да донесу с њим пале јунаке. И одмах крену њих четворица пред непријатеља. Најпре наиђу на тело десетника Шустера. Руси су међутим морали већ посетити мртваце, јер је био — сасвим оробљен. Донесу га. Будући пак да је било врло тешко донети још тројицу, буде одређена санитарска патрола, да пође с носилима. Но Бан није могао да поновно не пође и с њима као вођа. По трећи пут пошао је на исти опасни пут, па му је и сада пошло за руком тужно бреме донети у нашу позицију.

И тек сада, пошто је тај прости младић смело спасао — живе и мртве — своје другове, који су с њим пошли у сигурну смрт, легао је, да се одмори. А одмор је овај заиста заслужио као и златну колајну.

«Нар. Нов.»

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

О Г Л А С И.

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добијају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочевидни одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да принемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шаље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.